

פרוטוקול ישיבה קיב/של"ד של הממשלה - יום ו', ז' באב תשל"ד -
26.7.74 - (בשעה 11.00 - בלשכת ראש-הממשלה בתל-אביב)

נכחו השרים:

י. רבין - יו"ר, א. אוזן, ש. אלוני, ח. בר-לב
 מ. ברעם, י. גלילי, ג. האוזנר, ש. הלל, א. ידלין,
 ג. יעקבי, א. יריב, א. עופר, ש. פרס, ח.י. צדוק,
 מ. קול, י. רבינוביץ, ש. רוזן, ו. שם-טוב.

נעדר השר:

י. אלון (בחו"ל)

ג. אבנר	- מזכיר הממשלה
אל"מ א. בראון	- לשכת שר הבטחון
מ. גזית	- המנהל-הכללי, משרד ראש-הממשלה
אלוף ר. ורדי	- מתאם הפעולה בשטחים
א. מזרחי	- לשכת ראש הממשלה
תא"ל א. פורן	- מזכיר צבאי לראש-הממשלה
סא"ל א. תהלה	- לשכת שר הבטחון

סדר היום:

805. נסיון ההתמקמות בסבסטיה

רשמו: י.מ.
 ת.כ.

805. נסיון ההתמקמות בסבסטיה

ראש הממשלה י. רבין:

זימנתי את הממשלה לישיבה בגלל מה שקרה אתמול באזור סבסטיה, היא שומרון העתיקה. אבקש משר הבטחון לפתוח בדיון.

שר הבטחון ש. פרס:

כל הזמן, וביחוד מראשית שבוע זה, מגיעות אלינו ידיעות על כוונות מכוונות שונות להתנחל באזור שומרון. גם הגיע לידינו הכרוז שהתפרסם בינתיים בהדגשה מרובה ב"קול-ישראל", איך להתנהג וכו'.

ראש-הממשלה ואני עמדנו כל הזמן במגע כדי לבדוק מה שבאמת קורה בשטח, איך העניינים מתפתחים וכדומה. לאור הידיעות האלה קיימנו מגע שוטף כדי לדון על הדברים שצריך לעשותם על מנת למנוע התנחלות שאינה מאושרת על ידי הממשלה באזור שומרון. גם בקשו מאתנו לקיים פגישה עם קבוצת מתנחלים ששערכו שהם רוצים להתנחל בשומרון.

ישנה נקודה שהיא ליד נקודת-התישבות קיימת, חמרה, בחלק הצפוני של הבקעה.

יש כאן דבר אחד, אידיאולוגי כביכול, שטוענים כאילו הממשלה החליטה ששומרון היא טאבו להתישבות, שזה אזור שאסור להתנחל בו. ואין המצב כך. לפחות נקודה יהודית אחת נמצאת בשומרון, והיא חמרה. על יד חמרה ישנו מחנה צבאי בשם "מחנה יוסף", שיש בו קורס מ"כים של צנחנים. וכל הזמן דובר על כך שזהו מקום המתאים להתישבות בעתיד.

ביום רביעי בבוקר סרתי למחנה יוסף לראות מה המצב שם. על יד מחנה יוסף יש שטח של 2,000-3,000 דונם הכולל אדמות נפקדים. אבל כל האדמה הזאת מעובדת.

הבינונו שלא מדובר על התישבות חקלאית כי אם על

התישבות תעשייתית.

השר ש. אלוני:

מה זאת אומרת אדמת נפקדים? האם זוהי אדמת

ממשלת ירדן?

אלוף ר. ורדי:

זוהי אדמה של ערבים שאינם יושבים בארץ, והאדמה

מעובדת על ידי ערבים.

שר הבטחון ש. פרס:

הייתי במחנה יוסף. המחנה משתרע על שטח לא גדול של כ-58 דונם, ועל ידו יש עוד אדמה ממשלתית של 150 דונם בערך שאינה מעובדת. אפשר להקים שם גבעה בסך הכל על שטח של כ-200 דונם. מה שצריך להפקיע הוא בערך 15-18 דונם. העניין די נראה לי בגלל קירבתו לחמרה ומפני שאינו כרוך בעניין של הפקעת קרקע, פרובוקציות וכדומה.

ביום רביעי קבלתי משלחת של שני מתישבים, האחד מכפר עציון והשני מרמת הגולן. הם באו לדבר על תכנית התישבותית. הם אמרו שהם רוצים להתיישב בשלושה מקומות: בשכם, ביריחו ובשילה. הם אמרו לי שאמנם יש להם מגע עם המתישבים, אבל אין הם נציגים של המתישבים. אבל הם מוכנים להשפיע על

המתישבים לפי איזו שהיא תכנית.

אמרתי ששכם אינה באה בחשבון, יריחו אינה באה בחשבון, אשר לשילה אין אני יודע לאיזה מקום הם מתכוונים ולאילו תכנית הם מתכוונים. גם הסברתי להם שיש לממשלה עדיפויות משלה ושלמעשה נוצר מצב שיש בבקעה ישוב אחד שנעזב ושאותו צריך ליישב מחדש ושיש עוד שני ישובים שמצבם קשה ומעורר דאגה.

מהצד האידיאולוגי הסברתי להם שלפי הערכתי מלך חוסיין לא יילחם כל כך על אזור שכם אלא על אזור הבקעה ולא יתכן שנעזוב את הבקעה לנפשה ושנלך להלחם על מקומות אחרים. ועוד אמרתי: לממשלה יש תכניות אחרות, צפויה לנו סכנה של מלחמה וכל כוח שיש לנו עלינו להשקיע אותו בביצורים בצפון, בדרום ובמזרח, ואת הצבא אנחנו רוצים לאמן לקראת סכנה של מלחמה ולא יתכן שנצטרך לשלוח פלוגות של חיילים כדי להגן על אזרחים שיתישבו שלא לפי החלטת הממשלה בלב ישוב ערבי. הדגשתי שזכותנו היא להתיישב בכל הארץ, אין הזכות הזאת מקוצצת. ועוד אמרתי: אם יבואו בהצעה להתיישב במחנה יוסף התישבות תעשייתית, אני אהיה מוכן להיות המליץ בפני הממשלה על הצעה כזו. אבל הדגשתי שאין החלטה של הממשלה ואין החלטה של ועדת השרים לענייני התישבות בעניין זה, ולא תהיה החלטה כזו אלא אם כן תהיה פנייה לממשלה בעניין זה, ועד עכשיו לא היתה פניה ממשית כזאת.

אין אני יכול להגיד בדיוק מה היתה תגובתם. אבל הם הלכו פירסמו בעתון כאילו זה מה שאמרתי בפגישה הזאת. אני רגיל כבר לדברים כאלה. מאז לא שמעתי מהם דבר.

אתמול הגיעו אלי ידיעות נוספות על התכוננות פרלמנטרית-דתית-התישבותית להתנחל באזור שומרון. לצה"ל ניתנו הוראות לשים מחסומים בכל הדרכים ולמנוע בעד שיירות מלהכנס לשטח. זו היתה הוראה מספר א'. הוראה זו ניתנה על דעת ראש הממשלה ועל דעתי.

הוראה מספר ב' היתה, שאם ינסו להקים איזה שהוא דבר שהוא דומה להתמקמות או להתנחלות, כגון אהלים או גדרות או משהו אחר - יש להסיר בכוח את המיתקנים האלה.

הוראה ג' היתה ביחס לחברי הכנסת, לתת להם לנוע ולא להפריע להם. כמובן הכוונה היתה להימנע עד כמה שאפשר מהתנגשויות אלימות וצרות.

בשלושה מחסומים נעצרו מתישבים. הם ירדו מכלי הרכב שלהם והלכו ברגל.

מכאן ואילך אני מעדיף שאלוף ורדי האחראי לשטחים ימסור על מה שהתרחש אמש.

אלוף ר. ורדי:

ידיעות על התנחלות בשומרון היו בידינו מאז ה-5 ביוני, מאותו יום שהתנחלו על יד מחנה חורון. היו ידיעות כלליות סתמיות ולא היה דבר מגובש ביחס לזמן, ביחס לתאריך. כל הידיעות הללו היו מפעם לפעם במרבית הזמן של שבעת השבועות האלה.

השר ש. אלוני:

ביום שלישי האחרון לא ידעתם שיתנחלו ביום

החמישי?

אלוף ר. ורדי:

בתקופה הזאת של 7-8 השבועות האלה, לאור הידיעות הכלליות והסתמיות שהיו הושמו מחסומים כדי למנוע גישה לאזור שומרון. בראשית השבוע ביום שני נתקבלה ידיעה קונקרטיית יותר של התכוננות חברי "בני עקיבא" בסניפים השונים לבוא בהמוניהם, באלפים, כדי להתנחל או לסייע להתנחלות. ביום שני הושמו מחסומים שהם תוגברו משלשום לאור ידיעה קונקרטיית ספציפית נוספת שאמרה כי ההתנחלות תתקיים ביום החמישי. הידיעה אמרה כי הכוונה היא להתנחל באחד המקומות המסומנים על המפה בעיגולים אדומים (מצביע על המפה), מעלה אדומים, יריחו ואזור שכם. לא דברו על מקום מסויים, על מחנה יוסף אלא על עמק דותן.

שר התיירות מ. קול:

יוסף הצדיק.

אלוף ר. ורדי:

היתה ידיעה שדברה גם על בקעת רפיח. לאור זה נאלץ פיקוד המרכז לפזר את כוחותיו, כי לא היה ברור לאן ילכו, מה יהיה המוקד שלהם. הצבא הציב מחסומים במקומות המסומנים על המפה בקוים ירוקים. בסך הכל הציב 18 מחסומים. נוסף לזה במקומות שהיו מיועדים להתנחלויות היו תצפיות, שתפקידן היה להודיע אם הגיעו אנשים ועברו מחסום. אמנם מספר דרכים המובילות מהשפלה לצפון, לגב ההר, וגם לבקעת הירדן ומסומנות על המפה באדום, הן כבישים, אבל יש עוד עשרות דרכי עפר, ששם אפשר לעקוף את המחסום. כמובן לא היתה אפשרות להקים מחסום על כל שביל ושביל. היתה גם ידיעה שהם מתכוונים לצעוד ברגל. אלה הן הידיעות שנתקבלו שלשום.

אתמול לפני הצהריים הגיעה ידיעה שאמרה כי האנשים המתכוונים להתנחל מתרכזים במקומות הבאים: בירושלים, בתל-אביב, בבני ברק, באוניברסיטת בר-אילן, בעיקר במקומות האלה והם מתכוונים לצאת להתנחלות אי-שם. בסיוע של המשטרה קיימנו מעקב אחרי קבוצות אלה. הסתבר שקבוצה גדולה התרכזה ליד מבצר אנטיפטר בראש העין. כפי שאנחנו יודעים עכשיו, חלק מאלה שהגיעו למקום נכנסו לכאן (מצביע על המפה) נכנסו לכפר שושה בדרך לא דרך, חצו דרך העוברת את כביש תול כרם שכם והם הגיעו לאזור תחנת הרכבת של סבסטיה. אבל זה לא היה הריכוז היחיד. אלא מהבוקר התחילה הסתננות של יחידים במכוניות באזור העפר. התברר שהם התרכזו בדרכי העפר בכיוון הגלבע ובכיוון הבקעה. היה מתוכנן שיגיעו יחידים במספר לא גדול וגם יהיה ריכוז של קבוצות. הם התחילו בתנועה מרוכזת בשעה 4-5 אחר הצהריים, ועד הערב לא היה שום מקום להתנחלות. היתה ידיעה שפה ושם עברה מכונית בודדת ובמקרים מסויימים נתנו למכונית כזאת לעבור כי אמרה לאן פניה מועדות. בערב בסביבות 6-7 הסתבר שריכוז של כלי רכב נע לדרך שובה. הם נעצרו במחסום זה. הצבא הציב עוד מחסומים. בשעה שמונה בערב הגיעו 5 משאיות ו-40 מכוניות קטנות. הצבא עצר את כלי הרכב. האנשים ירדו מכלי הרכב, עקפו את המחסום והלכו ברגל.

היה במקום הזה (מצביע על המפה) עוד גוף שנע ועקף את המחסום. שם היו גם חברי הכנסת, לחברי הכנסת נתנו לעבור, ליתר לא נתנו לעבור. חלקם פרץ את המחסום.

השר י. גלילי:

אריק שרון היה ביניהם?

אלוף ר. ורדי:

כן, הוא היה. היו גם בדר ובגין.

השר ש. אלוני:

והצבא אינו יכול לעמוד נגד בגין!

ראש הממשלה י. רבין:

לצבא לא ניתנה הוראה לפתוח באש.

אלוף ר. ורדי:

נוסף לכך המשיכו אנשים לזרום בלילה. צעדו ברגל

באזור הבקעה.

השר ש. אלוני:

הצבא לא צריך לירות. לו היו פלשתינאים בלי נשק

היו עוברים את המחסומים?

אלוף ר. ורדי:

כאשר למחסום תול כרם דיר שרף הגיעו כלי רכב, עצרו אותם והחזירו את כלי הרכב. חלק מהנוסעים חזר, חלק עקף את המחסום.

ההוראות שהיו לכוחות הצבא היו, לעצור על יד המחסומים את כלי הרכב, וברגע שהוקמה ההתמקמות באזור תחנת הרכבת בסבסטיה ניתנה הוראה, למנוע כל האחזות פיזית בשטח על ידי אהלים וגדרות, להוריד את המיתקנים האלה, אולם לא לפגוע באנשים, בנשים ובילדים.

התברר שהתרכזו פה כאלפיים איש. גרעין ההתנחלות מנה כ-150 איש, היו שם כ-30 משפחות והיתר בודדים, וביניהם נשים וילדים. הקימו בסך הכל שלושה אהלים. במקום מסויים על יד תחנת הרכבת ישנו בנין מרכזי אחד ועוד 2-3 מבנים ושם היתה מצויה גדר. הם נעזרו בגדר שהיתה קיימת שם.

שר התיירות מ. קול:

איך הגיעו לשם הנשים והילדים? האם האבות נשאו

אותם על הגב?

אלוף ר. ורדי:

חלק הגיעו ברכב וחלק בהסתננות בעזרת ההורים או בדרך העוקפת שציינתי. התרכזו שם עשרות רבות של כלי רכב. ראינו אותם גם הבוקר באזור. הם התרכזו באותו מקום והגיעו לשם.

כוחות הצבא התרכזו לפעולה. שם רוכזו כ-250-300 חיילים. עמדו לפעול נגד המתרכזים. אולם כאשר התברר שבאותם שלושת האהלים יש נשים וילדים, הוחלט שלא להפעיל כוח בלילה ושלא לפגוע בנשים וילדים. זו היתה החלטה שנתקבלה על ידי ראש הממשלה ושר הבטחון. היתה החלטה לנתק את המגע בלילה, שלא להיצמד ולהידבק למקום אלא לחסום כל תנועה נוספת אל המקום ולהמתין להוראות נוספות.

המצב בשעות הבוקר, כפי שנראה בעין היה, שבשעות הלילה עזבו קצת אנשים את המקום, אבל רובם נשארו. היו נסיונות נוספים לזרום אל המקום, לעקוף את המחסומים. יכול להיות שנצטרפו אליהם מספר אנשים. היו נסיונות להעביר להם אספקה, הצבא מנע זאת. המתנחלים פנו אל הצבא לספק להם מזון ומים, ניתנה להם תשובה שהצבא לא יסייע להם בכך, וגם מנענו הכנסת אספקה נוספת.

לשם. לא היו התנגשויות פיזיות בין הצבא ובין המתנחלים.

שר השיכון א. עופר:

מה המצב ברגע זה?

אלוף ר. ורדי:

ברגע זה יש ריכוז מסביב לתחנת הרכבת. לפי התרשמותי אין שם אלפיים איש אלא רק איזה מאות, אולי 500, 600 או 700. הם נשארו במקום באפס מעשה.

שר התיירות מ. קול:

יש שם מרצים מאוניברסיטאות וגם רבנים.

אלוף ר. ורדי:

יש מחסומים של הצבא. הצבא נמצא מרוכז מאחור, כי ההוראות כרגע לצבא הן לא לנקוט כרגע בפעולה עד לקבלת הוראות נוספות. הדרכים חסומות. יש צבא קטן ליד המקום ויש צבא מסביב. הוא מחכה לפקודות.

ראש הממשלה י. רבין:

האם יש לחברי הממשלה שאלות להבהרה? בשלב זה לא הייתי רוצה עדיין שייכנסו להתייחסויות.

שר הבטחון ש. פרס:

חבר הכנסת בגין צלצל אלי אמש ולפי דבריו בטלפון בקש לשוחח איתי. מה שלי נמסר היה שתהיה פגישה שהוא ושרון רוצים לקיים איתי. הזמנתי אותם הבוקר לשעה שמונה. ההרכב היה שונה ממה שחשבתי. באו לפגישה בגין ורימלט. הם באו ותיארו לפני את "הלילה ההירואי הזה", כפי שאמר בגין, ההתלהבות שתקפה את האנשים, הטמפרמנט ההתישבותי הפונדמנטליסטי שישנו.

השר י. גלילי:

רימלט היה גם כן בהירואיקה?

שר הבטחון ש. פרס:

לא, הוא היה רק בשיחה.

הם אמרו שיש רוב של חברי הכנסת התומכים בהתנחלות בשומרון ובכל הארץ ושהם אינם מאמינים שהממשלה לא תאזין לרחשי לבו של הצבור. בגין הסתמך גם על נאומו של חבר הכנסת דיין והוסיף, כי הממשלה צריכה בדרך כלל להתחשב במה שרוצים התושבים.

על זה השיבותי לו שבהחלט יש מקום לדעות שונות בין ממשלה לבין אופוזיציה. אבל החלוקה היא לחלוקי דעות ולא שכל אחד עושה במדינה מה שהוא רוצה. בכנסת אפשר להתווכח בתנאים שווים. אבל כאשר בא לביצוע, הממשלה מבצעת את המדיניות ואין עוד משהו העושה אותו הדבר. שנית: מעולם הממשלה לא החליטה שישנם בארץ אזורים האסורים להתישבותם של יהודים, אין שום דבר שהוא מחוץ לתחום. אבל הממשלה תמיד פעלה לפי עדיפויות. אמרתי לו שנאומו של חבר הכנסת דיין בהחלט נראה לי ושהוא אמר שני דברים: שמותר להתנחל בכל חלקי הארץ, אבל שצריך לעשות זאת לפי החלטת הממשלה ומדיניותה. אין חלק מהארץ

שהוצאנו מזכות זו.

השר י. גלילי:

הוא לא אמר "מותר" אלא "שיש זכות".

שר הבטחון ש. פרס:

הוא אמר שמתנחלים רק לפי החלטת הממשלה

ומדיניותה.

שר הדתות ושר המשפטים ח. צדוק:

האם זה דיון על נאום או על מדיניות הממשלה?

שר הבטחון ש. פרס:

אני מדווח רק על השיחה שהיתה. שני חברי הכנסת הזכירו את נאומי של דיין, ואני השיבתי להם.

ועוד אמרתי: יש לנו עדיפויות שונות לחלוטין, הן התישבותיות והן בטחוניות. באשר לעדיפויות התישבותיות: צריך למלא קודם כל את הבקעה. גם המתנחלים פיתחו תיאוריה כאילו אזור השומרון עומד עכשיו למיקוח. לפי דעתי הבקעה נתונה יותר ללחץ מאשר שומרון ושכם. יש בבקעה ישובים עזובים, והבקעה טעונה חיזוק.

מבחינה בטחונית, היות והממשלה סבורה שיש סכנה של מלחמה, הרי אנו רוצים את הבולדוזרים וכוח העבודה שיש לנו להקדיש לביצור צפון הארץ, הבקעה ודרום הארץ ואיננו מוכנים היום להוריד בולדוזרים ממקומות

אחרים; יחידות הצבא צריכות להקדיש את כל זמנן לאמונים ולא להגן על יהודים שמחליטים בעצמם לאן הולכים להתנחל.

יש נקודה אחת בשומרון - חמרה, ומדובר על מחנה יוסף. הם שאלו האם אני מוכן להגיד למתיישבים שיילכו להתיישב במחנה יוסף. סרבתי להגיד זאת. הם שאלו האם אני מוכן להציע בשמי לממשלה להקים שם התישבות. סרבתי להשיב. אמרו: ומה אם המתיישבים יפנו לממשלה ויבקשו התישבות כזאת? אמרתי שאם הם יפנו לממשלה בהצעה כזאת, תדון הממשלה על כך.

סוכם שהשיחה הזאת אינה נועדה לפירסום, כי כל אחד מוציא "צימוקים" משיחות כאלה.

ועכשיו לענין צה"ל. אין זה תפקיד קלאסי של צה"ל במדינת ישראל. אם חיילים צריכים לעמוד לפעמים מול אזרחים, הרי הם עושים זאת בהיסוסים רבים. הם עושים זאת מפני שבסך הכל אנשים עשו דבר שהוא נוגד את מדיניות הממשלה. אין לנו עסק עם פושעים או עם מחבלים. אני יודע שכל פעם היו עולות כל מיני מחשבות בשעה שסתמו איזה נמל או נמל תעופה - שנשתמש בצה"ל. באופן יסודי ושוטף ואקטיבי הייתי בין אלה שהתנגדו לזה, ואני מוסיף עד היום להתנגד לכך. צה"ל נועד להלחם בערבים ולא ביהודים.

השר ש. אלוני:

חשבתי באויבים.

שר הבטחון ש. פרס:

כן באויבים.

שר הסעד ושר הבריאות ו. שם-טוב:

מי קובע את הסדר הקיים בשטחים?

שר הבטחון ש. פרס:

לכל משרד הפועל בשטחים יש לו שלוחה משלו. כן עם משרד השיכון וכן עם משרדים אחרים.

שר הסעד ושר הבריאות ו. שם-טוב:

ומה עם המשטרה בשטחים?

שר הבטחון ש. פרס:

המשטרה בשטחים כפופה למשטרת ישראל. יש שלוחה של משטרת ישראל בשטחים. אין על זה חלוקי דעות.

המשטרה אומרת שאין לה די כוחות. אני רוצה להגיד לחברי הממשלה מה שאני חושב על כך. אפילו אם אהיה לבדי בדעה זו, אחשוב ככה.

השר ש. אלוני:

ומה עם המבנה הקונסטיטוציוני?

שר הבטחון ש. פרס:

אם תוכיחי לי שיש מבנה קונסטיטוציוני אחר, אהיה מוכן לשמוע. הצבא אינו מאומן לטפל במקרים כאלה. הוא גם אינו מחונך למלא תפקידים כאלה. מהיום הראשון שקם צה"ל דאגה הממשלה שימלא תפקידים שבהם העם מאוחד ולא תפקידים שבהם העם מחולק. אי אפשר להתעלם מזה.

שר השיכון א. עופר:

הגישה הזאת מסוכנת מאד.

שר הבטחון ש. פרס:

דבר שני: גם כשהמטרה פועלת נגד אזרחים, היא מטפלת בזה בתבונה ולא בהתלהבות. למשל באותם הדברים שהמטרה צריכה לטפל בהם, נאמר נגד שובתים או במקרה של עולים מגרוזיה, אין היא מטפלת בהם בהתלהבות אלא בתבונה ובסבלנות ואין היא פועלת בעזרת מכות ואין היא מחממת את האוירה. החוק אינו מחייב אף אחד לצאת מגדרו ולאבד את שיקול דעתו ולהרים רובים. כמובן יש להם נשק ואין להם קושי אם רוצים לפגוע במישהו. אבל הממשלה מנהלת משא ומתן עם תושביה גם במקרים שהם עוברים על החוק, אם סוגרים למשל נמל במחסומים בניגוד לחוק. במקרה עסקתי בענין כזה. הטמפרמנט שלי איננו רק טמפרמנט של שימוש בנשק ובמכות. אפשר במדינה זו להביא אחת שתיים לכלל מלחמת אזרחים.

כל החושב אחרת, יגיד את דעתו. לכן התכנסה הממשלה. לדעתי השיטה הנכונה במקרה כזה היא למנוע ליצור עובדות ולהימנע ממלחמת אחים. זהו תפקיד מסובך, גם למנוע ליצור עובדות. אין כל קושי אם אנשים מקימים בלילה שלושה אהלים כפי שהקימו, ובאהלים האלה נמצאים ילדים ונשים, להתנפל עליהם, להוריד את האהלים ולגרש את הנשים ואת הילדים. וכל זה לאור מצלמות הטלוויזיה ובמצב שבו מצויה עכשיו מדינת ישראל. כמובן אפשר לחלוק על כך או לא לחלוק על כך.

בהחלט אנחנו מתחשבים בפריבילגיות של חברי הכנסת, אפילו אם הם ממק"י ולא רק מגח"ל. ניתנה הוראה לתת לחברי הכנסת לנוע בשטחים. בענין זה לא צריך להיות שום ספק. האחריות היא על נותני ההוראה ולא על צה"ל.

שר הדתות ושר המשפטים ח. צדוק:

אחרי הנסיון הקודם של ההתנחלות מה היו ההוראות שניתנו ועל מי הוטלה האחריות למנוע נסיונות נוספים של התנחלות ושל התקמות?

ועוד: מאימתי יש דיון על מחנה יוסף? ומה היתה השתלשלות הדיונים מאז שהם התחילו ועד היום בקשר למקום זה שנקרא מחנה יוסף?

שר הבטחון ש. פרס:

היה דיון אצל ראש-הממשלה בנושא, על מי צריכה להיות מוטלת המניעה של כניסה לשטחים. טענתי שהתפקיד הזה צריך להיות מוטל על המשטרה. שר המשטרה טען שאין לו כוחות לזה. ואז סוכם שצה"ל יעשה זאת. התפקיד הוטל על צה"ל. היתה הוראה להציב מחסומים בדרכים. ואכן הוצבו מחסומים. היתה הוראה שלאחר מה שיקרה אחרי זה יפנו לדרג המדיני ויחליטו לפי התפתחות הענינים. לא נוכל לעשות תכנית קרב, האם משהו יירד מהדרך ויעקוף את המחסום או לא יירד מהדרך.

על מחנה יוסף שצמתי עוד לפני שנכנסתי לתפקידי הנוכחי. לאחר שנכנסתי לתפקידי הנוכחי החלטתי ללמוד את הנושא בהזדמנות הראשונה. וזה מה שלמדתי וזה מה שספרתי. מה שלמדתי הם שני דברים: לפי דעתי לא כדאי להתווכח מסביב לזה על הפקעת קרקעות, למרות שיש שם קרקעות של נפקדים. כן למדתי אין שם מקום להתנחלות חקלאית אבל לעומת זאת יש שם מקום להתנחלות תעשייתית. לא הבאתי את הדבר לדיון בפני איזה פורום שהוא, וגם לא היה צורך

בדיון כזה כי עד הרגע אין שום פנייה כזאת. בקרתי במחנה יוסף. אין זה המקום היחידי שאני מתעניין בו. התעניינתי גם ברמת הגולן וגם בבקעה. בתוקף תפקידי אני מתעניין בשטחים וצריך לדעת מה אפשר לעשות שם.

אני בין אלה השוללים היום התנחלות בשכם ומטעמים שלא צריך להסביר אותם.

ראש הממשלה י. רבין:

אולי לפני שנמשיך בדיון אעיר אילו הערות.

אני רוצה רק לציין שלאור הידיעות שהגיעו קיימתי שלשום בערב פגישה עם שר הבטחון ושר המשטרה במגמה לבחון לאורן מה ניתן לעשות. שר המשטרה טען שאין למשטרה כוחות לטפל בזאת. גם לדעתי היה עדיף לטפל בדבר כזה בכוחות המשטרה. למעשה חזר ונשנה הסיכום כי צה"ל יטפל בזאת על אף כל המיגבלות הכרוכות בכך.

שנית: אני מציע כהצעה להחלטת הממשלה את הנוסח

הבא:

"היאחזויות והתנחלויות בשטחים מוקמות אך ורק על

פי החלטותיה של הממשלה.

הממשלה תמשיך למנוע כל נסיון להתמקם או להתנחל

ללא אישור והחלטה של הממשלה.

ראש-הממשלה ושר הבטחון מוסמכים להוציא לפועל

מדיניות זו".

מה שאני מבקש לחזור ולאשר הוא לא לקבוע לנו את השיטה איך לטפל בזאת, וגם לא את העיתוי, אלא לבצע את המדיניות, שיהיה ברור מה מוצע בנושא זה להחלטת הממשלה.

השר ש. אלוני:

זה כולל את האפשרות לאשר להם את ההתנחלות?

ראש הממשלה י. רבין:

רק הממשלה יכולה להחליט. זוהי נקודת המוצא.

האם יש שאלות?

שר הסעד ושר הבריאות ו. שם-טוב:

יש לי שאלות ואני רוצה גם להעיר לעניין.

השר ש. אלוני:

לאור הסקירה ששמענו אני רוצה לשאול:

א. לאור הידיעות המוקדמות שהיו, אילו קמו נוער, נשים וילדים ערבים פלשתינאים והיו יוצאים להתיישב באותו מקום, האם גם כן היה העניין מטופל באותה דרך לפי הערכתנו מבחינת האמצעים המשטוריים והבטחוניים?

ב. שר הבטחון דיבר על אדמות נפקדים ועל העמדה שנקט בה. אולי יש כאן בורות שלי אבל אני רוצה לשאול: האם יש החלת חוק על אדמות מעובדות גם ביחס לשטחים המוחזקים על ידי מימשל צבאי?

ג. הצעה בענין קונסטיטוציוני. כל הרשויות האזרחיות פועלות בשטחים מטעם המפקד הצבאי. כיוון שהחלטה מדברת על כך שכל התנחלות היא רק באישורה של הממשלה, האם ההגדרה כוללת את ענין השטחים?

ראש הממשלה י. רבין:

אנחנו עוסקים עכשיו רק בשטחים.

שר הסעד ושר הבריאות ו. שם-טוב:

אני רוצה בבת אחת גם לשאול שאלות וגם להעיר

הערות לענין.

רציתי להעמיד ענין אחד בסימן שאלה, עכשיו אכנס לדיון עליו. עם כל הכבוד לשר הבטחון, אני מערער על כל השיחות בעניני התישבות שניהל שר הבטחון עם המשלחת שבאה אליו. ממתי מנהל שר הבטחון שיחות על עניני התישבות, איפה צריך להתישב ומתי צריך להתישב? ישנה ועדת שרים לעניני התישבות וישנה ממשלה שבודקת את עניני ההתישבות וקובעת סדר עדיפויות. בענין זה של מחנה יוסף, לא שמועה הממשלה שום דבר לפני שהמשלחת שמועה על כך. עצם ההסכמה של שר הבטחון שהוא יהיה מליץ על הצעה כזו, וזה בטרם דנה הממשלה על כך ובטרם בדקה את הענין, היא חמורה בעיני.

ראש הממשלה י. רבין:

נעסוק עכשיו בענין אזור שכם ולא במחנה יוסף.

שר הסעד ושר הבריאות ו. שם-טוב:

איננו יכולים לחזור למצב שהתרעמנו עליו בשעתו ששר בטחון היה קובע איפה תהיה עיר ואיפה לא תהיה עיר לפני שהממשלה דנה על ענין כזה. איני מסכים שנחזור למצב כזה. נניח שיש מקום להתישבות עירונית במחנה יוסף, מתי אנחנו קבענו זאת ומתי נתנו עדיפות לכך מה קודם למה?

שר הבטחון ש. פרס:

האם אסור לשר להפגש עם איזו קבוצה, לבדוק הצעה שלה ולהגיד שהוא ימליץ עליה? האם אתה אינך עושה כדבר הזה?

שר הסעד ושר הבריאות ו. שם-טוב:

מה שעשית זה הרבה יותר מזה.

ראש הממשלה י. רבין:

יש לי רושם שאנחנו יורדים מהמסלול. במקום לדון בנושא שלפנינו אנחנו עולים על נושא אחר.

שר הסעד ושר הבריאות ו. שם-טוב:

אין אנחנו יורדים מהמסלול. אנחנו ממש על המסלול. אם שר הבטחון מסר דין וחשבון, אני רשאי להתייחס אליו. לדעתי זהו דבר חמור. על רקע התישבות בלתי חוקית נפגש שר הבטחון עם משלחת שיש לה הצעה על התישבות עירונית והוא מודיע לה שהוא תומך בהצעה, וזה לפני שדנו על הענין בממשלה. אני חושב שזהו סדר עבודה לא טוב של הממשלה. לא הייתי מרשה לעצמי לעשות כדבר הזה.

הערה:

הערה שניה לגבי צורת הטיפול המונע לגבי נסיון עליה על הקרקע והתישבות. איזה מצב הוא זה? היה נסיון של התנחלות שהורדנו. היה ברור כשנמש שיהיה נסיון שני כזה. כל הארץ מדברת זה 3-4 ימים על כך שהולכת ומתארגנת קבוצה של מתישבים עם אלף מתנחלים. שלשום ידעה כל הכנסת שזה יתבצע ביום חמישי. שמעתי שהיו הוראות של ראש הממשלה ושר הבטחון למנוע נסיון זה. המינימום שאני צריך לומר הוא: יש לי הרושם שלא נעשו כל המאמצים לקיים את ההוראות האלה. אחרת אני יכול להבין איך זה לא נעצר אף איש שעבר על החוק. איש איננו מציע להתלהב או להוריד נשים וילדים בכוח או לירות בנשק. אבל עובדה אחת, שעל אף הפרת החוק לא נעצר אף איש שעבר על החוק ולא הוחרמה אף מכונית שנעצרה, אומרת משהו. אין אני בעד פעולה בהתלהבות ובראש חם, אני בעד פעולה שתיעשה לאט לאט ובשיקול. אבל אם נותנים הוראה למנוע את ההתישבות הזאת, הרי צריך היה לעשות מאמץ מינימלי לקיים את ההוראה. אחרת אל תתנו הוראה כזאת. לא נראה לי שהנה אלפיים איש עברו את כל המחסומים וחלק מהם הלכו ברגל וחלק ברכב והעבירו ציוד ואספקה, ואיש לא נעצר ואף ציוד לא עוכב.

השר י. גלילי:

האם באמת עברו אלפיים איש?

שר הבטחון ש. פרס:

מאות.

שר הסעד ושר הבריאות ו. שם-טוב:

עברו כלי רכב לרוב ואנשים רבים ומני אז עברו עשרים וארבע שעות ואיש לא נעצר ואף כלי רכב לא הוחרם. זה המינימום שצריך היה לעשות כדי להראות שנסינו לבצע את ההוראות שניתנו.

ועכשיו לגופו של הענין.

אני חושב שרוצים לגרור אותנו לויכוח שאיננו ויכוח על התישבות. יש בינינו ויכוחים על היקף ההתנחלות ועל מיקום ההתנחלות. אולם מה שנעשה כאן באופן מאורגן על ידי גוף פוליטי הוא בעצם להעמיד במבחן את יכולתה של הממשלה.

שר הבטחון ש. פרס:

אני מבקש שראש הממשלה יבהיר את הנקודה. יש מסביב לשולחן דיבורים שאין להם שחר. אני מבקש שראש הממשלה יבהיר את הנקודה: האם פעלתי בניגוד להוראות או בלי הוראות?

שר הסעד ושר הבריאות ו. שם-טוב:

אל תפסיק אותי בדברי. יש פה ראש הממשלה. אחרי שאגמור את דברי, תוכל לדבר שוב. אמרתי שלא נעשה מאמץ לבצע את ההוראה שניתנה על ידי ראש הממשלה ושר הבטחון.

שר הבטחון ש. פרס:

על ידי מי?

שר הסעד ושר הבריאות ו. שם-טוב:

על ידי מי שצריך היה לבצע את ההוראה. אני מדבר

עכשיו ואל תפסיק אותי.

שר הבטחון ש. פרס:

אני קובע שלא היתה הוראה לא של ראש הממשלה ולא שלי לעצור את מישור. אני רוצה שהדברים יהיו בדוקים. לא ניתנה שום הוראה כזו.

ראש הממשלה י. רבין:

היתה הוראה למנוע נסיון התנחלות.

שר הבטחון ש. פרס:

לא היתה הוראה לעצור איש. לא ניתנה הוראה כזאת לא על ידי ראש הממשלה ולא על ידי שר הבטחון.

שר הסעד ושר הבריאות ו. שם-טוב:

לא אמרתי שאתה לא מלאת הוראה, אמרתי שלא מילאו הוראות שלך. אין לי התרשמות שנעשתה פעולה לבצע את ההוראה שלכם. עובדה היא שאיש לא נעצר. אם אומרים למנוע נסיון של התנחלות, פירושו של דבר גם לעצור איש המפר חוק וגם להחרים מכונית. אולי לא נתתם הוראות ברורות. אולי תגידו איזו הוראות נתתם.

לא היית צריך להפגע על ידי דברי. לא אמרתי שאתה לא מילאת הוראה.

יש פה נסיון מכוון להעמיד את הממשלה הזאת כממשלה שאינה מסוגלת לקיים את החוק ואת הסדר, להציג אותה כממשלה חלושה שאפשר לעלות לה על הראש. אין זה ענין אם כן לקיים שם התנחלות או לא לקיים.

אסור לנו להיגרר לויכוח הזה. בזה אני רואה את כל החומרה של העניין. ראיתי את הטלויזיה. דרך אגב: הטלויזיה ידעה בדיוק איפה הריכוזים. היא עוד לפני זה הגיעה לסביבות פתח תקוה.

שר השיכון א. עופר:

הזמינו אותם.

שר הסעד ושר הבריאות ו. שם-טוב:

הרב נריה אמר: מה זה ממשלה? הקדוש ברוך הוא אמר שיש לנו זכות להתנחל בכל מקום בארץ ונפעל לפי זה.

השר ש. אלוני:

הרי כתוב: "כל מקום אשר תדרך כף רגלכם בו לכם

נתתיו!"

שר הסעד ושר הבריאות ו. שם-טוב:

האם יש פה ממשלה או שהרבנות תקבע איפה לקיים התנחלות? הדבר בעיני חמור מאין כמוהו. האם יש פה חוק וסדר או אנרכיה?

זה כלפי פנים. וכלפי חוץ: יש לזה השלכה. רוצים להראות בחוץ שלממשלה זו אין שליטה כאן והיא אינה קובעת. יש כבר ידיעות מוקדמות איפה תהיה התישבות לפי קביעת "המטה הזה". הכל יהיה "בהתאם להלכה".

אני בהחלט מקבל את הצעתו של ראש הממשלה.

אבל כסיכום צריך להיות ברור שצריך להוריד את הקבוצה הזאת מהמקום. באיזו שיטה ומתי, יקבע זאת ראש-הממשלה עם שר הבטחון. אני מתנגד לכל פשרה של התנחלות הקבוצה בכל מקום אחר. את הקבוצה הזאת צריך להוריד מאותו המקום ולא צריך להציע להם כל אלטרנטיבה. לממשלה ישנה ועדת שרים לענייני התישבות. ועדת שרים זאת דנה בענייני התישבות, מבררת, קובעת ומחליטה על סדר עדיפויות להתישבות. הדברים לא ייעשו לפי דיקטטים מסוג זה.

אני חושב שצריך להחליט כי כאשר תהיינה בעקבות עניינים כאלה הפרות חוק, צריך להעמיד עבריינים לדין. בעקבות הנסיון הקודם לקח עליו שר המשטרה לבדוק את הפרות החוק שהיו.

עם חברי הכנסת נעשה דיון על הדוגמה שהם נותנים, בהיותם חברי כנסת - להפרת חוק. אבל צריך להעמיד לדין כמה עבריינים שעברו על החוק. אין זה אומר שעלינו לפעול בהתלהבות ולא בראש קר.

דבר שלישי: נראה לי שבענין זה אין אנחנו בסדר. אין אנחנו פותחים בשום מסע הסברה בכל הנושא הזה של התנחלות פראית, שצריך להיות כאן ענין של חוק ושל סדר, שמירה על המדינה שלא תידרדר לאנרכיה. צריך לפתוח במסע הסברה ולא לחכות להתישבות השלישית הפראית, ששוב הממשלה תהיה בהתכוננות ותצטרך ללכת להוריד נשים וילדים.

דבר רביעי: אין אני מסכים עם תפיסתו של שר הבטחון ביחס לכך מהו תפקיד הצבא. תפקידו של הצבא הוא להתייבב מאחורי מדיניותה של הממשלה ולבצע אותה. אני יודע שאין זה סימפטי. הם עשו זאת פעם, ועשו זאת בסדר. הם הורידו מתישבים "בכוח". אבל אני מפחד שגם בצה"ל כפי הנראה אין אנחנו מסבירים את מהותו של הענין. לאט לאט נביא לידי כך שצה"ל לא ירצה לקיים הוראות של הממשלה שהוא צריך לקיים. אם אנחנו נאמר לציבור שאין זה תפקידו של

צה"ל לקיים זאת ואין זה בכוחה של המשטרה לעשות זאת, יהיה משהו בארץ שיסיק מזה מסקנה שצריך להקים איזה משמר אזרחי פרטיזני. זה יהיה שלב א' של מלחמת אזרחים במדינה. יהיו שיאמרו: האם אין לנו כוח להתארגן ולהוריד אנשים כאלה? יקומו אזרחים מול אזרחים. אם צה"ל אין זה תפקידו למלא זאת ואם למשטרה אין כוח לעשות זאת, הרי משהו במקומם יצטרך למלא את החלל.

זה מבחן לממשלה. וודאי היא צריכה לבצע פעולות כאלה באטיות, בשיקול ובתבונה, אבל ביד חזקה. אחרת לא יהיה לנו שלטון במדינה. בכל היחידות בצבא צריך לערוך מסע הסברה מה מתרחש פה.

שר התיירות מ. קול:

הכותרת של דברי היא: מאלטלנה ועד הנה. אני חושב שאנחנו עומדים במבחן רציני מאד: האם יש מימשל בישראל או לא? כל העניין איננו קשור בהתנחלות. כאשר צריך היה לעסוק בהתנחלות, טיפלנו בזה לגופו של דבר. אני זוכר כאשר השר גלילי היה בא אלי לספר על תכניות בקשר להעלאת נקודה באזור עקרבה אחרי המעשים הלא מפוארים ששם התרחשו. עסקנו לגופם של הדברים בנושאים האלה. אני חושב שאנחנו צריכים להיות מלוכדים פה בתוכנו, כיוון שרוצים להפיל את הממשלה הזאת. מה שקרה אתמול בסבסטיה, לא היה למען התנחלות אלא נגד הממשלה.

יש לי דעה טובה יותר על צה"ל, על אפשרויותיו ועל יכולתו מאשר נראה הדבר מאופי הטיפול בנושא זה. אני ידוע שאפשר להגיע ברגל למקום וכדומה. הכל אפשרי. אבל מה שהיה שם ומה שהגיע לשם, זה לא היה מוכרח להיות. עם כל הכבוד לחברי הכנסת, הרי הם רוצים להקים ממשלה של בגין, של בן-מאיר, אולי גם של לורנץ ושל החזית התורתית.

השר לקליטת העליה ש. רוזן:

של לורנץ לא, אלא של ורדיגר.

שר התיירות מ. קול:

רוצים להקים ממשלה אחרת, רוצים להפיל את הממשלה הזאת. רוצים להכניס טריז בתוך הממשלה הזאת. כאן נתעוררו הדברים לאחר מה שהיה בכנסת השבוע. אנחנו צריכים לדעת מהי הבעיה. הבעיה אינה התנחלות. אם רוצים לקיים דיון על התנחלות, נקיים דיון על התנחלות.

כתבו לי מכתב שרוצים להפגש אתי מספר בחורים שרוצים להתנחל. לא נפגשתי עם אף אחד. אבל נפגשתי עם כל מי שביקש לשוחח על איזה נושא. אבל פה נעשתה פעולה פרטיזנית. והיא לא נעשתה הפעם במחתרת. היא נעשתה לעיני כל ישראל. כתבו על זה בעתונות ודובר על זה בכל מקום. כולם ידעו על כך. שום דבר לא נסתר. הכל היה גלוי וידוע.

האם אנחנו במצב שאיננו יכולים להתגבר על תופעות כאלה? האם אנחנו ממשלה ואחרים יקבעו לנו מה שצריך להתרחש במדינה?

אני שומע היום בפעם הראשונה כאילו המשטרה היתה צריכה לטפל בעניין הסדר בשטחים. אני יודע כי בשטחים יש שלטון צה"ל ולא שלטון אחר. אין לי ספק בכך שהממשלה אינה יכולה לעשות את כל הדברים בשטחים. אבל אני מבקש שנראה את הדברים בפרופורציה הנכונה: למה מתכוונים חברי הכנסת הנכבדים? הם רוצים בעימות והם רוצים להחריף את הדברים. אנחנו צריכים להוכיח שישנה ממשלה במדינה, שיש סדר במדינה ושלא תהיה הפקרות בישראל. ויש לדבר על העניין הזה של חברי הכנסת, איזו דוגמה הם נותנים בכלל לעם.

אני מציע תוספת להצעת ראש-הממשלה, כהמשך למה שנאמר ובמסקנה מההחלטה הזאת מחליטה הממשלה לסלק את אלה שעלו למקום ההוא בלי רשות ובניגוד להוראות - לסלק אותם מהמקום ההוא. אין אני קובע מתי לעשות זאת ואיך לעשות זאת, אבל אני רוצה שיהיה ברור שיש לסלק אותם משם.

שר השיכון א. עופר:

מתי ואיך אין בהצעת ההחלטה.

שר התיירות מ. קול:

אני יודע ששם מדובר רק על המדיניות. אבל צריך להיות ברור שאלה לא יישארו שם. כי זהו מבחן רציני לממשלה. כבר היו מקרים כאלה בעבר. זכור מה שהיה לפני כחודש ימים. האם דיין לא סילק מתישבים מהר גריזים? צה"ל עשה זאת גם בחברון. האם לא היו כבר דברים כאלה?

ראש הממשלה י. רבין:

חברון זוהי דוגמה הפוכה.

שר התיירות מ. קול:

אני מדבר על הר גריזים. שם היתה פעולה של

הצבא.

ראש הממשלה י. רבין:

גם בקשת בקונייטרה.

שר התיירות מ. קול:

אם אנחנו רוצים שתהיה בכלל הפקרות מוחלטת, נשלים עם העניין הזה. איני רוצה בשום עימות עם יהודים ולא בין צה"ל ליהודים. אולם לא יכול להיות מה שהתרחש פה. לאן מביאים אותנו פה בכלל?

אני תובע שנפעל באופן נמרץ נגד הדבר הזה ונבין למה מתכוונים חברי הכנסת האלה ומה המטרה שלהם ולא להתעסק בדברים שוליים. זהו מבחנה של הממשלה, ולא רק של הממשלה הזאת, אלא בכלל של הממשל בישראל.

(המשך הדברים רשמה ת.כ.)

חשר לקליטת העליה ש. רוזן:

אני רוצה לומר כי בתקופה הטרומ-מדינית, בתקופת הסוכנות היהודית, היתה מרות על ההתישבות, ואיני זוכר שהסוכנות נתנה או השלימה עם עליית גופים על הקרקע בנגוד להחלטתה. והנה, דווקא לאחר קום המדינה, לאחר מלחמת ששת הימים, התחלנו להיות עדים לתופעה של העמדת הממשלה בפני עובדות מוגמרות, שעם חלקן השלימה הממשלה, ובכך נעוץ החטא הקדמון. בכך זה התחיל. זה התחיל בחברון, כאשר קודם שללו את המעשה ואחר כך הסכימו לו, וזה חזר על עצמו לפני זמן קצר בענין "קשת". גרעין "קשת" היה מעשה הפגנה נגד מדיניות הממשלה, כאשר היינו נתונים להפגנות נגד נסיגה מקונייטרה. היה זה בזמן הממשלה הקודמת, כאשר היינו נתונים במשא ומתן. התפשרנו איתם בכך שיוזו למחנה סמוך. כאן, בממשלה, החליטו כי לא תינתן אפשרות להתישבות אלא לאחר אשור הממשלה. בינתיים הכירה בהם הסוכנות ונתנה להם קרקעות, עוד לפני שהענין הובא לוועדת השרים להתישבות.

שר השיכון א. עופר:

לא שמעתי על כך.

השר י. גלילי:

הסוכנות לא נתנה להם קרקעות. מה איתך?

השר לקליטת העליה ש. רוזן:

כך התפרסם בעתונות.

השר י. גלילי:

בעתון התפרסמו הרבה דברים.

ראש הממשלה י. רבין:

מסרנו כאן אינפורמציה, ואני מציע להסתמך עליה.

באמת, מה זה?

השר לקליטת העליה ש. רוזן:

בסדר. השאלה היא אם יש ממשלה אחת או שתי ממשלות בישראל, וזהו הדבר העומד כעת על הפרק. כל התופעות שהיו קודם לכן, היו ספורדיות ולא היו מכוונות על ידי התקפה חזיתית פוליטית שכוונתה לערער את מעמד הממשלה ולקיים ממשלה שנייה. גם הממשלה וגם צה"ל חייבים להגן על קיום הממשלה, על קיום חוקי המדינה ורבונות הממשלה, אחרת איני יודע לאן נגיע. אני חושב שלא היה מקום, או אין מקום, בו הוצעה הצעה לגבי העתיד, אשר משתמעת ממנה מניעת עליה או

מניעת התמקמויות. אם ישנה מדיניות של מניעת התמקמויות, אנו צריכים ללמוד מהמקרה הזה, כי ההוראות שניתנו או בצוע ההוראות שנתנו, אינם מספיקים ואינם עונים על הצרכים. ההוראות לא היו מספיקות או שהיה כשלון בבצוען. איני קובע זאת, אך יש צורך לתת הוראות שלפיהן תקויים החלטה זו של מניעת מעשים דומים הלכה למעשה, ומכיוון שאיני חושב שאנו צריכים להשלים עם עובדות מוגמרות או עם גופים שאין להם הכרה מראש מאתנו, אשר התמקמו במקום כלשהו, - אני מציע להוסיף להחלטת הממשלה המוצעת על ידי ראש הממשלה: "... והיא לא תשלים עם עובדות מוגמרות אשר נוצרו בנגוד להחלטת הממשלה הנ"ל".

שר המסחר והתעשייה ח. בר-לב:

אני חושב שהבעיה הזו חמורה ביותר. ברור שזהו "טסט-קייז" לשלטון הנוכחי בארץ, ואת החומרה אני רואה בשני דברים, הראשון: אם לא נסלקם משם, אין לי שום בטחון שמישהו אחר לא יסלק אותם או ינסה לסלקם. אני זוכר שלאחר ההתנחלויות הקודמות היו דברים על כך, כולל דבורים בנוסח: אם הם הולכים לשכם, אנו נלך לחווה של אריק בדרום. כאשר לדברים האלה, אתה יודע כיצד הם מתחילים, אך לא כיצד יסתיימו. החומרה השניה היא לגבי הממשלה הזו.

שר התיירות מ. קול:

יכולה להיות גם הפגנה גדולה של ערבים.

שר המסחר והתעשייה ח. בר-לב:

הבעיה השניה היא לממשלה הזו, שכן התקפלות בנושא זה ממש כורתת את הענף שאנו יושבים עליו מבחינת הסמכות והיכולת למשול ולהוציא לפועל את המדיניות שלנו. לכן אני חושב שאין מנוס מלסלק את ההתמקמות הזו וללא הצעת פשרות. לא תרדו מכאן ותתיישבו במקום אחר, אלא מכאן צריך לרדת ואם יש הצעות, יש כתובות כדי להפנות אליהן, והכתובת היא ועדת השרים להתיישבות

והממשלה. לכן אני נוטה לקבל את ההצעה הנוספת כפי שהובאה על ידי השר קול, כלומר לא להסתפק בהחלטה שהיא עקרונית ומגדירה את המדיניות, אלא גם לקבל החלטה אשר אומרת שאת המתמקמים האלה יש להוריד. באיזו שיטה או לפי איזה לוח זמנים, את זאת בהחלט צריך להשאיר לראש הממשלה ולשר הבטחון, כדי שינסו לעשות זאת בצורה הטובה והמהירה ביותר. איני חושב שהממשלה כונסה היום כדי לקבל החלטות דקלרטיביות. הצבור אינו מצפה לכך מאתנו. אנו צריכים להחליט שההתמקמות הזו אין לה מקום, וההחלטה היא שלא תתקיים.

השר ש. אלוני:

אני רוצה להצטרף להצעת התקון של קול-בר-לב. אני רוצה לומר בקול רם שזהו מבחן לממשלה, ולא רק מבחן לממשלה אלא אם האנשים האלה ישארו שם, הממשלה הזו תצטרך להתפטר, כי אי אפשר לשבת ולקבוע מדיניות ולהוריד תפוצה אחת מראש, וכל העם יודע שעומדים לעלות על הקרקע והיכן, והיו הצעות דחופות לסדר היום בכנסת, והיתה הוראה לבצע פעולת מניעה בעניין זה, כאשר עוד ביום ב' היה ידוע לחברי כנסת מה עומד להתרחש, - ובכל זאת פעולת מניעה לא נעשתה. כאשר שמענו כי עומדת להיות התנחלות, לא היה כל עדוד מצדנו לקיים את הדיון הדחוף אשר נתקיים בכנסת בנושא זה. משמע שהממשלה סמכה על עצמה שאין צורך בתגובות אלה, כי אם יפרו את החוק, יש לממשלה כלים למנוע הפרת חוק. משתמע מכך שהממשלה סמכה על עצמה שהיא יכולה למנוע זאת, ועל כן לא אחזה בכלים הצבוריים למניעת העניין. יכולתה של הממשלה לא עמדה במבחן, או יותר נכון - עתה היא עומדת במבחן וצריך להוכיח שהיא יכולה למנוע דבר זה. לכן אני מצטרפת לדעה שאין לנהל איתם משא ומתן על העתקתם למקום אחר באותו אזור.

ראש הממשלה י. רבין:

למען העובדות: לא נוהל משא ומתן איתם עד

עכשיו.

השר ש. אלוני:

ברור שלא נוהל, אך נשמעה מדברי שמעון הצעה

לבדוק זאת.

שר הבטחון ש. פרס:

איש מאתנו לא הציע להשאיר את ההתנחלות במקום ולא נוהל איתם שום משא ומתן. להיפך, נאמר להם שבתנאים אלה לא ינוהל איתם משא ומתן. הפגישה בעניין מחנה יוסף היתה לפני כן.

השר ש. אלוני:

ברור שלא ינוהל ולא נוהל איתם משא ומתן, עד

שתבוצע ההחלטה הנוכחית של הממשלה.

שר השיכון א. עופר:

אני מצטרף לדברי השרים אשר תארו את חומרת המצב, ואיני רוצה להוסיף על כך. משום כך אני שואל למה לעורר הרגשה של מחלוקת על דבר שנדמה לי כי אין עליו מחלוקת.

ראש הממשלה י. רבין:

מאה אחוז.

שר השיכון א. עופר:

אני רוצה שתהיה החלטה פה אחד עם הדגש כזה או אחר, אך אשר תגיע למסקנה אחת. אני לא מציע לבקר את הצבא בענין זה. בכלל אין זו חכמה להסתנן ולהגיע ליעד. לדעתי צריך לשים ללעג את כל "המבצע האדיר" הזה. הוא אינו שווה פרוטה שחוקה אחת, אם הטלוויזיה רצתה לצלם את המבצע, אמרו לה לא לגלות את מקומות ההתארגנות.

ראש הממשלה י. רבין:

ידענו על כך ופנינו למשטרה לעקוב אחריהם, והמשטרה טענה כי אין בסיס חוקי למנוע את יציאתם.

שר השיכון א. עופר:

לדעתי כל המבצע הזה הוא נלעג, כמו כל ההתנחלות הזו. יחד עם זאת, אני לא מקבל את האידאולוגיה של שר הבטחון, שהצבא פועל רק כאשר העם מאוחד. אתה מגייס גם חיילים פציפיסטיים.

שר הבטחון ש. פרס:

בכלל, הצבא מקבל פקודות והוראות. כל הוראה שתיתן לו, הוא ימלא. אני אומר שהממשלה השתדלה תמיד לא להכניס את הצבא לענייני פנים.

שר השיכון א. עופר:

הממשלה צריכה להשתדל להיות נבונה, אך אני מקבל את הדעה שאין להתחיל בכח. את החלק השני של דבריך, אני בהחלט מקבל. גם לי יש מה להגיד בענין מחנה יוסף. אני חושב שלא היית צריך למסור על כך באינפורמציה, כי עלול להשתמע מכך שזוהי אולי המפה. הואיל וגם אצלי יש הרגשה בענין זה, אני

רוצה שיהיה ברור כי אפילו דרך תל-אביב לא יילכו למחנה יוסף.

ראש הממשלה י. רבין:

לא הולכים לאף מקום בלי החלטת הממשלה.

שר השיכון א. עופר:

הייתי במרום הגולן, בענייני משרדי, ושם אמר איש צבא כי החליטו שהם יישבו כאן וכאן. שאלתי, מי בכלל מחליט על כך? אמרתי שאני משתתף בשיבות ועדת השרים להתיישבות, ולא שמעתי שהובאה לשם הצעה כזו. שאלתי על כך את השר אוזון, והוא אמר לי כי גם הוא לא שמע על החלטה כזו. אני חושב שאסור לנו לקבל דברים על יסוד יצירת עובדות. זה דומה לאשה שהיא "קצת" מעוברת.

השר ג. האוזנר:

עד כה צה"ל היה אחראי לפעולות מניעה ולפעולות של חסול תופעות דומות לזו, ואם לשר הבטחון יש הצעה לשנות את הנוהג שהיה קיים כל השנים, אני מציע שיביא הצעה לממשלה, נדון בה ונחליט. אתנגד לכך, לאור מעמד צה"ל בשטחים. אך היום אני חושב שיש דפוסים של פעולה ואסור לסטות מהם לאור הנושא אשר עומד על סדר היום.

דבר שני, השאלה אינה רק סמכות הממשלה אלא גם מדיניות הממשלה, ומי יקבע עובדות יסוד בחוקי המדינה. האם עובדות יסוד אלה תיקבענה על בסיס החלטות הרוב בכנסת או משהו אחר יקבע אותן מפעם לפעם. ממשלה באה וממשלה הולכת, ויש קו מסוים שהממשלה הציגה וקיבלה אמון לו. מי שעושה זאת פלסטר, עושה פלסטר את חוקי הסדר המתוקנים במדינת ישראל. כאשר עשינו פעולות דומות נגד ממשלת המנדט, זה היה כדי להתגרות במדיניות ממשלת המנדט, על מנת להוכיח קבל עם ועדה שמדיניות זו לא תקום, וזה מה שעומד לפנינו: האם מדיניות

הממשלה הזו תעמוד, או שבמדינת ישראל יהיה חלק מהצבור אשר יהיה לו חופש להתגרות בפועל במדיניות המוצהרת ומוסכמת על דעת המוסדות אשר נבחרו לכך. היחס של המתנחלים ואוהדיהם לממשלה ולמדיניותה, הוא כמו יחס הישוב לממשלה הזרה בתקופת המנדט. אני תומך מאוד בהתישבות בגדה - לפי הקו שנחליט עליו, וכך יש החלטה שההתנחלות לא נפסקה, אך אנו נחליט איפה ומתי תתקיים, ומתוך ראיית המפה העתידה של ישראל, ולא יחליט על כך מישור אחר. אלה דברים חמורים מאוד מאוד, והם יורדים לשורשו של דבר.

לכן אני מצטרף להצעת השר קול, שיהיה ברור לגמרי שהחלטתנו היא שהנסיון הנפסד הזה לא יעלה, ואין כל משא ומתן עם אנשים אלה. אם יגישו הצעה להתיישב במקום אחר, יש לנו מלאי גדול של הצעות. אני יודע שלשר גלילי יש רעיונות רבים בענין התישבות, ונשקול אותם במסגרת בה אנו מחליטים ולא אחרים.

שר החקלאות א. אוזן:

אני מצטרף להצעת ראש הממשלה פלוס התקון, ואני מבקש שייאמר על ידי ראש הממשלה, והדבר יחייב את כולנו - שלא הובטח ולא יובטח שום מקום אחר לקבוצה זו, ואני אומר זאת כדי שלא נחזור על מה שנעשה לגבי קבוצת "קשת", אשר יושבת במקום מסוים, בין אם הובטח לה ובין אם לא. אני רוצה להזהיר את עצמנו, שאם נסיון זה יצליח, התנועות ההתישבותיות לא תשתלטנה על הגרעינים שלהן. אתמול נעשה נסיון של פלישה מצד בני מושב אליפלט למושב אליעד, אשר נקרא מקודם אל-על, ברמת הגולן. הם יושבים שם במועדון המושב. לאחר שקיימתי התייעצות עם משטרה, הוריתי לסלקם משם. אתמול אמר לי אריה נחמקין כי אדע שלא יוכל לשלוט על המצב, אם לא יהיה סדור לגביהם, ואני חושב שסדור חייב להיות.

שר הדתות ושר המשפטים ח. צדוק:

בסבוב השאלות שאלתי את שר הבטחון, על מי הוטל התפקיד של מניעת האחזיות ללא רשות, לאחר המקרה הקודם, וקבלתי תשובה חד-משמעית והיא, שהתפקיד הוטל על צה"ל. אני מצטער שעלי להגיד דבר חמור, אך אין לי מנוס מהמסקנה שצה"ל לא עמד בתפקיד ובאחריות הזו. יתכן שיש לכך צידוק וסיבות. צריך לבחון את הסיבות ולקבוע סדורים כדי שבעתיד יעשה זאת. אך התפקיד הוטל, האחריות הוטלה והדבר אשר צריך היה להמנע לא נמנע. אני בטוח שבין האנשים אשר התמקמו אמש, יש בוודאי פטריוטים ובעלי כוונות טובות, אך הפעולה הזו מבחינה פוליטית היא התגרות בממשלה ונסיון לערער את סמכותה גם כלפי פנים וגם כלפי חוץ, והכלפי חוץ מדאיג אותי לא פחות מהכלפי פנים. הנסיון הוא להציגנו קבל עם ועולם כממשלה שאינה שולטת במצב, ואת זאת חייבים למנוע, והאנשים האלה חייבים לעזוב את המקום בלי תנאים ובלי הבטחות כלשהן. אני בעד זה. צריך לנהוג בזהירות ובתבונה, ואם אפשר להשיג זאת בלי שמוש בכח, עדיף.

ראש הממשלה י. רבין:

אין אפשרות להשיג זאת ללא שמוש בכח.

שר הדתות ושר המשפטים ח. צדוק:

אם כך, אז בכח מינימלי הדרוש לשם השגת המטרה, אך המטרה חייבת להיות מושגת אם אנו ממשלה. לגבי המצב החוקי, אני רק יכול לומר לחברי הממשלה, שגם התמקמות ללא רשות לפחות אחרי 48 שעות, היא עבירה על החוק, ועוד לפני הנסיון להתמקמות ללא רשות, זהו נסיון לעבירה על החוק. על כל פנים, אי הענות לדרישה לפנות את המקום, היא עבירה על החוק. כך שאין ספק שאנשים אלה עברו עבירות על החוק.

ראש הממשלה י. רבין:

יש לי שאלה בענין החוקיות של הפעולה.

שר הדתות ושר המשפטים ח. צדוק:

בענין המשטרה?

ראש הממשלה י. רבין:

כן.

שר הדתות ושר המשפטים ח. צדוק:

אין לי תשובה על כך.

ראש הממשלה י. רבין:

אם המשטרה ידעה על כוונתם של המתנחלים להתנחל, האם אין לה בסיס חוקי לפעול נגדם?

שר הדתות ושר המשפטים ח. צדוק:

אני מקבל את הצעת ההחלטה שראש הממשלה הציע, ומציע להוסיף שתי נקודות לנוסח זה, ומספיקה לי הבהרה, אם משמעות המלים תהיה ברורה. אני רוצה שייאמר בפסקה השניה: "הממשלה תמשיך למנוע כל נסיון להתנחל ולהתמקם בלי אשור הממשלה". אני מתאר לי כי המלה "למנוע" כוללת חסול, סכול ובטול כל נסיון, גם לאחר שהנסיון נעשה. כי עלול להשתמע מכך שלמנוע נסיון הכוונה היא רק לפני שהנסיון נעשה. אם פירוש הדבר גם לבטל לאחר מעשה ולא רק לפני כן, אני רוצה שזה יובהר בנוסח או שיהיה "אנדרסטנדינג" לגבי זה. נאמר כי ראש הממשלה ושר הבטחון מוסמכים להוציא לפועל מדיניות זו. אני מניח שמובן כי

לא כי יש להם סמכות אלא גם חובה, וההוצאה לפועל מוטלת עליהם כחובה. אני סבור שאי אפשר להשאיר את ההחלטה הזו על רקע מה שקרה אתמול מבלי להתייחס באופן ספציפי לכך, ואני מציע שנוסיף פסקה שאומרת בערך כך: החלטה זו כוחה יפה גם לגבי הנסיון אשר נעשה השבוע להתמקם ללא אשורה של הממשלה". תוספת זו תבהיר את הנקודה הזו, או שייאמר משהו מעין זה.

שר התחבורה ג. יעקבי:

לגופו של דבר, אולי הממשלה תצטרך לקיים דיון על מדיניות ההתנחלות וההתיישבות, אך לא זה מה שעומד על סדר היום. אני חושב שהממשלה יכולה וצריכה להגיע להחלטה פה אחד ולסיכום כללי בנושא אשר עומד על סדר היום, שהתיישבות חייבת להיות אך ורק על פי החלטות הממשלה והכנסת. אני חושב שהמעשה אשר נעשה, אם הממשלה לא תנקוט באמצעים הדרושים כדי לבטלו, יש בו סכנה רצינית מאוד לאמינותה של הממשלה וסדרי הממשל התקינים. אני תומך בהצעת הסיכום אשר הובאה לכאן כהצעת ראש הממשלה פלוס התוספת שהציע חשר צדוק.

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

גם אני רציתי להכניס שני תקונים בהצעה:

1. שהשרים מוסמכים להוציא לפועל מדיניות זו לגבי נסיון ההתנחלות שהיה ביום ה'. בדרך כלל אומרים למנוע נסיון, וזה חל על מה שיהיה בעתיד. אם נזכיר גם את מה שהיה ביום ה', זוהי תוספת לענין.

2. אני מציע שאולי נוסיף גם את שר המשטרה אל שני השרים, כי אני חושב שלגבי העתיד יקשה למנוע הסתננויות כאלה מבלי לטפל בגורמים המארגנים זאת בתוך מדינת ישראל. אם ישנם גורמים אשר מארגנים פעולה בלתי חוקית, יש בסיס לפעולה נגדם.

השר ש. אלוני:

קודם צריך לעבור עבירה.

ראש הממשלה י. רבין:

צריך יהיה להוכיח זאת בבית המשפט.

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

אין לי טרזניה נגד צה"ל, אך אני לא חושב שצריך לפתח פלוסופיה אשר תשחרר את צה"ל ממשטמות, ובשטחים איני חושב שאפשר להטיל פעולה זו על המטרה. צה"ל צריך לטפל גם בענינים לא נעימים, אך העמות הזו אינו נוח ואינו סמפטי. אנו לא מדברים על בעית מדיניות ההתנחלות ואיננו עוסקים בשאלות הפלוסופיות וההסטוריות. אחרי הכל כל אחד מאתנו חושב שיש לו זכות על ארץ ישראל ואהבה לשטחי המולדת, ובכל הדורות רצו יהודים להגיע ליריחו, שילה ושכם, ודווקא עכשיו לא ניתן להם. אני לא רוצה להכנס לנסיון הזה, כי אני בדעה שעל אף הכל לא צריך לממש את הזכות הזו, כי ישנה איזו אחריות הסטורית לגורל המדינה ולגורל השלום. זהו ענין קשה, ואין לי טרזניה לצה"ל. הייתי רוצה כי עד כמה שאפשר לא יעמדו במצבים כאלה, מול הסתה רבנית, מול ספרי תורה, נשים וילדים. אני חושש שנצטרך לטפל במארגנים פעולות כאלה בתחומי מדינת ישראל, ואם אין לכך גבוי בחוק, צריך להכניס גבוי בחוק, כי הענין יימשך עוד תקופה ארוכה, ובעיקר משום שהכוונה אינה רק מדינית כלפי חוץ אלא ברור שגם כלפי פנים, להציג את הממשלה כחסרת אונים וככלי ריק, ולבזותה כלפי פנים. רציתי להרגיע את המתח שהיה בתחילת הישיבה, כדי שלא ישיגו המארגנים את המטרה הזו, לזעזע את הממשלה מבפנים. לכן הייתי רוצה שגם שר המטרה יהיה בתמונה, כדי שיהיה רמז לכך שהכוונה היא לטפל במארגני פעולות בלתי חוקיות גם בתוך מדינת ישראל.

שר הפנים ושר המשטרה ש. הלל:

אני רוצה להרשות לעצמי להוסיף כמה מילים למחשבה ודיון. אני מודה ומתוודה שאני מכיר בחומרת העניין מכל הבחינות, אך איני יודע אם אנו מודעים לחומרת המצב שאנו נתונים בו במקרה אחד, אך גם במקרה שני. המבחן אליו נגיע איתם בעקבות עמות זה הוא, איך נראה בצבוריות ועוד פחות בכנסת. אני רוצה לקרוא לעצמנו אולי לא לשנות מגמה או החלטה, אך לא להיות בטוחים שזה יהיה צ'יק צ'ק (בשפת הילדים). אני חושב שטעה השר שם-טוב בבקורתו על השר פרס, אשר פגש את האנשים ודיבר איתם במגמה למנוע תופעה צבורית בלתי נעימה זו. אני חושב שלא רק שמותר לנו, אלא שאנו אף חייבים לעשות זאת. גם אני נפגשתי לא פעם עם אנשים אשר הפרו חוק, אפילו עם מפגינים ששברו דברים, וגם הצעתי להם דברים במסגרת שחשבתי כי אוכל לבצע, או להביא את הממשלה לבצע. במגמת הסכול שהיתה מוטלת עלינו, הייתי מתפלא מאד אילו אמר שר הבטחון שרצו להפגש איתו והוא אמר כי אין לו על מה לדבר איתם. איני מבין מדוע אצה לנו הדרך, כאשר מדובר על אנשים שיש להם מוטיבציה חברתית.

ראש הממשלה י. רבין:

ועם מחבלים לא נהלנו משא ומתן?

שר הפנים ושר המשטרה ש. הלל:

אני חושב שבכך אנו מגיעים לקיצוניות שניה. כיצד רוצים כי נסכל את הנסיון הזה מבלי להדבר איתם? אני אומר זאת לגבי העבר, כי יש לי מה לומר על הטיפול בעניין. כל מה שנאמר מבחינת חומרת המקרה כלפי השלטון כלפי פנים וכלפי חוץ, כלפינו וכלפי הערבים - אני ער לו. אך איני יודע אם אנו לא הולכים כאן בצהלת אבירים, למבחן שאיני יודע אם נעמוד בו.

שר התיירות מ. קול:

איני חושב שמישהו הולך לכך בצהלה.

שר הפנים ושר המשטרה ש. הלל:

איני יודע אם זהו מבחן שצריך למצותו עד תום. אני בעד זה שגם היום ייעשה נסיון שלא למצות זאת עד תום, ואנו צריכים לחשוב למה אנו הולכים.

שר התיירות מ. קול:

זהו בית הלל.

שר הפנים ושר המשטרה ש. הלל:

זה אינו בית הלל. אתם מתעלמים ממה שקורה בכנסת, מה מצב הרוב ומה מצב הרוח. כבר שמענו הצהרות בכיוון אחד והצהרות בכיוון שני, ואנו הולכים כאן על קרח דק מאוד. אני מרגיש כאן קול ענות גבורה, ואני מודה ומתוודה שאין אצלי קול ענות גבורה.

שר העבודה מ. ברעם:

השאלה היא האם צריך לקיים חוק בישראל או לא.

שר הפנים ושר המשטרה ש. הלל:

וכי אני נגד קיום חוק בישראל?

אני מבקש תשומת לב חברי הממשלה. אני יודע שהדבר הכי פשוט הוא לומר דברים בוטים וחריפים. לממשלות הקודמות היו לא מעט מאבקים. היתה התנחלות בחברון, והממשלה ההיא היתה יותר חזקה ומוצקה עם רוב בלתי נורמלי, וגם אז עשו זאת בקול דממה דקה.

השר ש. אלוני:

כי לא היתה אחדות דעות בממשלה.

שר הפנים ושר המשטרה ש. הלל:

יכול להיות. אנחנו צריכים להשיג אחדות דעות

בממשלה ובכנסת.

שר השיכון א. עופר:

בענין זה יתמכו גם מהאופוזיציה.

השר ש. אלוני:

אתה צריך לעשות את הדבר הנכון.

שר הפנים ושר המשטרה ש. הלל:

הדבר הנכון הוא לבחון את הדבר מכל הצדדים לפני שחותכים. אתם רוצים לחתוך - נחתוך, אך מותר לנו כממשלה לשקול את הענין בצורה יותר רחבה. היה ענין חברון, ואני זוכר כיצד הממשלה טיפלה בו. היה ענין

"קשת", והממשלה לא נהגה בתקופה ההיא מתוך התעלמות מהמציאות.

שר התיירות מ. קול:

ומה היה בהר גריזים?

ראש הממשלה י. רבין:

אתה משווה את זאת?

שר הפנים ושר המשטרה ש. הלל:

בכל המקומות שהיתה הצלחה בסכול העניין בעודנו באיבו, נוצרה עובדה של סלוק הנסיון. אנו נמצאים עתה במצב של נסיון שאיננו באיבו. אני לא אומר שלא צריך לשנות את המצב, אך צריך לשקול זאת. גם אם בני מושב אליפלט נאמר לא לנהל משא ומתן, ובכל זאת אנו מנהלים משא ומתן. אני לא מקבל את הדעה שצריך לקבוע עתה כלל, שאיננו מנהלים משא ומתן. אנו צריכים לדבר עם האנשים על מנת לא לעמוד בפני הצורך לפעול, אלא בדלית-ברירה.

שר החקלאות א. אוזן:

אמרתי שאסור להבטיח להם משהו, ולא שאסור לנהל

איתם משא ומתן.

שר הפנים ושר המשטרה ש. הלל:

השאלה היא מה להבטיח. אם אתה רוצה להבטיח שהעניין יידון בצורה חיובית, זה דבר אחד. אם אתה רוצה להבטיח להם להשאיר במקום, זה דבר שני. ב"קשת" הבטיחו מעל ומעבר למה שצריך היה להבטיח. העניין מורכב עד

מאד, ומאד לא הייתי רוצה שנשוש אלי קרב, גם אם איננו צריכים להרתע מכך. מאידך, וכאן אני אולי מכביד על עצמי, זו אינה בעיה חד-פעמית. שלשום דברתי עם ראש הממשלה על כך. איני יודע מה יקרה בהר הבית בט' באב הקרוב. קדושת ההתנחלות בהר גריזים אינה גדולה מקדושת התפילה בהר הבית, ובענין זה היו כבר התנגשויות, היו פצועים והיו בג"צים. חברי-הכנסת פנו אלי ואמרו שהם נורא מוכרחים להתפלל בהר הבית בתשעה באב, ובאים בית"רים עם שופרות וכל השאר. אנו נערכים לעשות כל מה שלא ידינו, כדי למנוע תופעה כזו, לא אני עבדכם הנאמן וגם לא המשטרה, איננו בורחים מדברים אשר מוטלים עלינו, כולל טיפול במפגינים ליד בית ראש הממשלה וליד משרד ראש-הממשלה וליד הכותל המערבי. כל אלה דברים שאיננו משתמטים מהם.

אני חושב שצמזון עשה לעצמו את החיים קלים כאשר התייחס לבעיית ההתישבות בשטחים ואמר שיש יהודים ויש ערבים, ישנם פושעים וישנם כאלה שאינם ממלאים את החלטות הממשלה. גם אלה שהולכים להתפלל ליד הר הבית אינם פושעים. אין לי סיבה להניח שאנו לא נאמר כי זוהי לא החלטה שרירותית של הממשלה, אלא שהדבר פוגע בענין מלחמה ושלוש, בענין המשא ומתן והאזון העדין ביחסים עם התושבים. זה אינו ענין של החלטה שרירותית שיש מי שאוהב לבצעה ויש מי שאינו אוהב. אילמלא חשבתי שמדובר בענין של מלחמה ושלוש, חיים ומוות, יתכן שלא צריך היה להתכד על כך, אך אני חושב שהענין פוגע באחד העקרונות המקודשים שצמזמותו מלחמה ושלוש, מצב האוכלוסיה בשטחים והסיכויים להדברות על שלום עם כל מעט התקוות שאני תולה בכך.

לכן אנו לא צריכים לעשות את החלוקה הזו, ובהחלט לא הייתי חושב גם לגופו של ענין, שצריך ליצור עובדה שיש התנחלות וישנם גבורי ישראל, ומולם עומדים אנשי המשטרה, שקוראים להם דרוזים ואומרים להם ללכת הביתה. לא הייתי רוצה להביא לכך.

יש נקודה אחת שלדעתי אינה מובהקת, ואנו צריכים לנקוט ביוזמה - ולא חשוב כיצד נחליט - כדי להביא לתודעת כל אחד, כי זו אינה שאלה של קפריזה או פרסטיז'ה של הממשלה. אלה שאלות יסודיות אשר צריכות להיות מוכרעות מתוך שקול מדיני שאפשר לערער עליו, ואחת היא אם זו האחזות בהר גריזים או תפילה על הר הבית. אני חושב שאנו צריכים לעשות מאמץ הסברתי, כי יש לי הרגשה שבאווירה הספורטיבית הזו של משחקי הכדורגל על גביע העולם, יגידו: הכניסו להם (לממשלה) גול, ויתארו את העניין כפי שתארו את משחקי הכדורגל: זה גבר, וזה הצליח להערים על השוער. השוער חשב שיגיע מימין, והוא הכניס גול משמאל. שמעתי אנשים שקולים מאד, אשר שאלו, האם אתם רוצים לעשות מזה שאלה של פרסטיז'ה של הממשלה? אילו חשבתי כי זוהי שאלת הפרסטיז'ה של הממשלה, הייתי מוותר על כך. אני מציע לתת מנדט רחב לראש הממשלה ולשר הבטחון, על מנת להביא לסלוקה של הקבוצה הזו ולהבאת הסדר למקומו, אך איני מציע לכבול את ידינו, אלא אני מציע לתת לראש הממשלה ולשר הבטחון אפשרות לעשות זאת מבלי להגיע לעמות. אף ממשלה ממשלות ישראל לא התייצבה לעמות כזה, והייתי אומר שכל הממשלות הסכימו לא להביא את העניין לעמות ממשי.

שר הסעד ושר הבריאות ו. שם-טוב:

לפני חודש היה איתם עמות.

שר הפנים ושר המשטרה ש. הלל:

עברו כבר 24 שעות מאז הגיעו למקום. אנו נכנסים לשבת, והמצב כבר יותר מסובך. אחר כך תשעה באב. בואו לא נתעלם מהעובדות גם אם הן בלתי נעימות.

שר ההסברה א. יריב:

אני לא רוצה לחזור על כל הנמוקים. אני רואה בחומרה את המצב שנוצר, ואני רואה בחומרה גם את העובדה שלא הצלחנו למנוע את המצב אשר נוצר. אני מצטרף לדעת השרים בר-לב, אוזן וקול.

שר האוצר י. רבינוביץ:

אני לא מבין את השר הלל. הועמדנו במבחן ובנסיון, והנכון הוא שהמזימה היא לא רק התנחלות. גם התנחלות אך לא רק התנחלות אלא גם קפוח סמכות הממשלה וגם הגחכתה בעיני הצבור והתססת צה"ל, וגם נסיון להחיש הקמת ממשלה רחבה. הכל כרוך בנסיון שנעשה. לא הייתי רוצה שתווצר איזו הרגשה של חולשת דעת בקרב אנשים אשר צריך לנהל איתם משא ומתן והרגשה של פסיחה על סעיפים רבים וגילויי הססנות. אני חושב שצריך לגלות נחרצות ולסלקם מהמקום. ברור שמשא ומתן אינו פסול, וכן הסברה, אך אנו חייבים להבין שלאחר כל הדברים האלה תהיה תגרה גדולה, ובכך אני בטוח. לפי דעתי, ככל שנחיש את העניין כך יוטב. אי אפשר לחיות בערפל ולאפשר להם להעמיד אותנו בפני עובדות. אני מסכים להצעה שראש הממשלה ושר הבטחון יבררו את הדברים ויעשו מה שיעשו, וסלוקם צריך לבוא מיד. אסור שיהיה נסיון לומר להם, שאם לא כאן, אז במקום אחר. היתה נעימה כזו בעת הנסיון הקודם בשכם, כאשר אמרו להם: לא במקום זה אלא 4 ק"מ מהמקום הזה. נסמוך על ראש הממשלה ועל שר הבטחון שהם כאנשי תבונה ינהגו כפי שצריך.

השר י. גלילי:

אני תומך בהצעה שהובאה כאן בשלמותה וברוח שנתקבלה על ידי חברים, שאיש מהם לא ביקש להפגין בה חולשה אלא כולם ביקשו להפגין בה יתר תוקף. אני מכיר תודה לשר שם-טוב, שהדגיש כי הגם שיש חלוקי דעות בין חברי הממשלה בדבר תחומי התישבות, הרי התשובה המחודדת בנושא זה צריכה להתייחס לשאלה האם אנו חברה השליטה על עצמה, או שאנו מתירים לערער סדרי ממשל, סדרי חברה וסדרי חוק. אני מצטער מאד שאני חושב כי הנושא הזה הוא במעלות חומרה הכי עליונה, אידיאולוגית, חנוכית, דמוקרטית ופוליטית, דווקא מפני שיש בכך מצד

אחד כנות עמוקה אצל חלק מהאנשים, דתית פנטית, ואצל חלק מהאנשים יש לכך מניעים פרובוקטיביים, ומפני שהדבר מעורר אצלי זכרונות נוגעים מימי שחריתה של המדינה ומפני שמי שעוקב אחר הדברים רואה שהם מלווים גם עתה בצדוקים אידיאולוגיים עליונים, עד כדי כך שהם אומרים כי מצוות יישובה של הארץ עדיפה על מצוות הציות לצה"ל - אני מרגיש שאין בינינו חלוקי דעות. עופר צדק באומרו שצריך להזהר מכך שיגונב כאילו יש כאן ניואנסים שונים.

אני רוצה להעיר שתי הערות, אחת בענין "קשת". אני חוזר ומדגיש שבעצה אחת עם ראש הממשלה, שר החקלאות ושר הבטחון, נאמר למחלקה להתישבות של הסוכנות כי הם יכולים לסייע לגרעין "קשת" במקום מגוריו הנוכחי, בלא להודיע להם על משבצת התישבותית בטרם נתקבלה החלטה על כך, ובאם תובא החלטה על הבטחת משבצת התישבותית, תעשייתית וחקלאית, זה יהיה רק במסגרת ועדת השרים להתישבות.

הערה:

הערה שניה, יש להניח שתהיינה הצעות לסדר היום של הכנסת, ואני רוצה להזכיר לכם שהסכמתי לפני שבוע לדיון בכנסת בנושא ההתנחלות, גם מפני שלא היה רוב בעד העברת הנושא לוועדה. בעת דברי בכנסת אמרתי כי אני בעד דיון בכנסת, כדי לתת תוקף למדיניות הממשלה, שמחליטים על התישבות רק בדרך של החלטת הממשלה ולא בדרך פרטיזנית, והשקט שהיה כאשר דברתי נגד התנחלויות פרטיזניות מדאיג אותי שמא זוהי דממה אשר קודמת להתנחלות כזו. את זאת אמרתי גם לחברי הסיעה. לכן אני שואל האם לא עדיף שתימסר הודעה בשם הממשלה, להסברת מדיניותה, ואני מקווה שזה יהיה לאחר שההתמקמות הזו תבוטל, לא על מנת לקבל את אשור הכנסת אלא לאחר שההתמקמות תבוטל. אני בעד הודעה לכנסת, להבהרת מדיניותה של הממשלה.

שר השיכון א. עופר:

עם דיון?

השר י. גלילי:

עם דיון, ובכך נבטל הצעות לסדר היום ונצא ידי חובת הדיון על ההתנחלות.

שר ההסברה א. יריב:

(נכנס לחדר) בחדשות הודיע עתה שיש למתנחלים הצעה להתנחל במקום אחר.

שר הבטחון ש. פרס:

אני רוצה להגיד לחברי הממשלה כמה דברים, וקודם כל לשר המשפטים: טעות היא לחשוב שהוטל על צה"ל למנוע את ההתיישבות הזו. התפקיד הזה מוטל על הממשלה, וצה"ל הוא זרוע מבצעת. לא הוטל עליו שום תפקיד בקבלנות וכל צעד ושעל של צה"ל ב-24 השעות האחרונות, היה לפי ההתפתחות ולפי ההוראות שקיבל. לא אמרו לצה"ל למנוע בקבלנות את נסיון ההתנחלות הזה ויהי מה. אמרו לו לעשות כך או להמנע מלעשות כך, ובאף אחד מהמקרים לא היתה הפרת פקודה או המנעות מבצוע פקודה. אם יש טענות, אני מבקש להפנותן אלי. היות והרמטכ"ל וצה"ל אינם נמצאים כאן, היחיד האחראי הוא אני, ואני מבקש שבענין זה לא יהיו לממשלה שום ספקות. צריך לדון בכך ובכל מאבק יש אסטרטגיה ויש טקטיקה. אילו חשבתי שיש לאפשר לאנשים אלה להתנחל בשכם או במקום בו הם נמצאים, לא הייתי בעד סלוקם. אני נגד התנחלותם. שולמית אלוני שאלה, מה היה קורה אילו היו שם נשים וילדים ערביים, אילו היו שם נשים וילדים ערביים, הייתי מציע לבדוק זאת בכל שעה משעות היום או הלילה. בכל מקרה, ממשלה שיש לה כח, זהירה מאד בשמוש בכח. זו אינה הפעם הראשונה שאני רואה דבר כזה. אותו דבר היה גם לגבי שמוש בכח כלפי שובתים ומפירי חוק אחרים. לא כל כך מהר משתמשים בכח. יתר על כן, אני גם חולק על דעת

שר התיירות, שהתקדים לכך הוא אלטלנה. יש תקדים אחר שמסבך לנו את החיים, והוא חברון ולא אלטלנה.

שר השיכון א. עופר:

מקרה אלטלנה לא הצליח, חברון כן הצליח.

שר הבטחון ש. פרס:

בחברון עלו אנשים למקום, ניהלו איתם משא ומתן והממשלה הסכימה למה שהסכימה.

שר התיירות מ. קול:

אלטלנה היה מבחן השלטון בישראל.

שר הבטחון ש. פרס:

אנו כבר שלטון, ואני לא חושש שמאיימים על הממשלה. אני רוצה להוסיף ולומר שאף צעד מהצעדים שעשיתי, כולל קבלת המתנחלים, לא עשיתי על דעת עצמי. אני רוצה קודם כל להסיר מצה"ל את האחריות. גם השקולים מתי להפעיל ומתי לא להפעיל את צה"ל, הם של הממשלה ולא של צה"ל. זה צריך להיות ברור לחלוטין. אני רוצה להוסיף ולומר מהי הטקטיקה אשר נראית לי. איך היו חברי הממשלה מרגישים, אילו בלילה היו מרביצים מכות לנשים ולילדים, ואני כבר רואה את ועדת החקירה שהיו מקימים אחר כך. אני לא בטוח בכך, לא כל כך מהר עושים זאת. אני רוצה לשאול מה קרה? יש התנחלות? הבוקר טסנו מעל למקום, יצחק ואנוכי, ומה שראינו היו מכוניות ואוטובוסים, אך אין שום דבר אחר בשטח.

השר ש. אלוני:

אוהלים?

שר הבטחון ש. פרס:

אין אוהלים ואין שום דבר אחר.

שר התחבורה ג. יעקבי:

זהו פקניק.

שר הבטחון ש. פרס:

באופן חוקי מותר לאנשים להכנס לשטח. אין מצב שהקימו האחזות או התנחלות. צריך לדעת את העובדות כפי שהן. לפי הערכתי, אם נפעל כפי שפעלנו, גם בפעם הקודמת פעלנו במתינות ובהתאפקות. אז עשינו, ראש הממשלה ואנוכי, ללא כל חלוקי דעות, את כל הצעדים. היו שם אתמול לפי הערכתי 2000 איש, מהם ישארו 150 איש. אם אתם שואלים אותי, צריך לתת ל-2000 איש לחזור הביתה. מה בוער? מה הם יעשו שם? אילו חשבתי שבגין, באדר ואריק חושבים להתנחל שם, הייתי נוהג אחרת. בענין זה, מי שיש לו תבונה ואורך רוח, הוא המנצח. באו אלפיים איש למעין פקניק, והאכזבה הגדולה ביותר שהיתה למתנחלים היא, שלא השתמשנו נגדם בכח.

השר ש. אלוני:

זה נכון.

שר הבטחון ש. פרס:

מה הם יעשו? עוד יום-יומיים שכם לא תברח, צה"ל לא יברח, וגם הג'נטלמנים האלה.

שר התיירות מ. קול:

אז יגידו "איכה ישבה בדד".

שר הבטחון ש. פרס:

הם חיכו לכך שצה"ל יכה נשים וילדים, כי אז היה זה הנצחון הכי גדול שלהם. יש לנו צה"ל, חוק וכח, ואני חושב שיש לנו גם שכל (השר י. גלילי: אתה מציע זאת להצבעה?) אפילו אם אשאר במעוט, אעמוד על כך. אני משיב לשולמית כי למעלה מכל ספק, אילו נשים וילדים ערביים היו באים, הייתי נוהג אותו דבר. המניעה היתה צריכה להתחיל במקום ההתארגנות בפתח תקוה ובבר אילן. צה"ל לא נתבקש לבוא לפתח-תקוה או לבר-אילן, ולומר לחבר'ה שם לא לזוז. יצחק הציע, וזו היתה גם דעתי, שלא צריך לנפנף באיומים בכח. יכולנו בהחלט ליצור מצב רוח פרובוקטיבי. צריך לתת לאותה הפגנה העומדת מול תחנת הרכבת בסבסטיה להתפזר. עומדים שם 8 אוטובוסים ו-80 מכוניות, ואני בטוח שכל האנשים שם מתים לחזור הביתה, ומחכים שנבוא ונגאל אותם, נרביץ להם או נעשה משהו. אם תשאלו אותי - קצת סבלנות. אחר כך ישארו שם 150 יהודים שרוצים להתנחל. קודם כל נראה מיהם. אני בעד זה שנציע להם להתנחל בארגמן. ארגמן זוהי נקודת האחזות בבקעה. אני רוצה להגיד לכל מי שתקף אותי: שר הבטחון אם הוא אחראי לשטחים, מותר לו לדבר עם אנשים אשר רוצים לעשות צרות בשטחים. גם עם מתנחלי חברון דיבר שר הבטחון, ואמר שיביא הצעה כזו או אחרת לממשלה. זו לא רק זכותו אלא גם חובתו, להמנע מלהציג את הממשלה כמגוחכת. הוא צריך לעשות זאת. אני מבחין בין טיפול באנשים אלימים עם נשק, לבין טיפול באזרחים שאינם אלימים, והם מפירי חוק.

שר התיירות מ. קול:

מה תעשה אם תתחיל שם עליה לרגל?

שר הבטחון ש. פרס:

מה הם יעשו שם? הם יקבלו התכווצות שרירים. ממה החשש? אין סימן להתנחלות. ההתנחלות היא טלויזיונית ורדיופונית. אין שם שום דבר. לא מבין מה כל המתח. במה שנוגע להחלטה היסודית של הממשלה, אני כולי בעדה: אין התישבות ללא אשור הממשלה. הסברתי לבגין, רימלט ואחרים, כי המקום הזה לא נועד להתישבות, וגם כאשר היתה הפגנה נגד קיסנינג'ר לא שלחנו את המשטרה, אלא ירדו שרים ודיברו על ליבם של המפגינים.

שר הדתות ושר המשפטים ח. צדוק:

אילו הפגינו בעד התנחלות בשכם מול משרד ראש-הממשלה, הייתי מציע לדבר איתם.

שר הבטחון ש. פרס:

ואם הם מפגינים מול תחנת הרכבת? הרי לעת עתה זה לא יותר מהפגנה. צריך להסכים להם שהם מסכנים את חייהם. באים יהודים למקום בלב ישוב ערבי, כאשר מצד אחד אנו מקימים משמר לאומי כדי להגן על שלומם של יהודים בתוך הארץ. אין דבר כזה, שממשלה תשתמש רק בכח ולא בתבונה.

לגבי שני דברים אין חלוקי דעות לפי מיטב הכרתי:
א. אין התנחלות בארץ אלא באשור הממשלה; ב. המקום הזה לא אושר על ידי הממשלה, ועל כן אין התנחלות. ודבר שלישי: בענין זה אין מטפלים בקבלנות אלא

לפי התפתחות הדברים וההחלטה איך לטפל בדברים אינה מוטלת על הזרוע המבצעת שהיא צה"ל, אלא על הזרוע המדינית של ממשלת ישראל. אני מציע לא להחליט רק על שמוש בכח, כי שמוש בכח בלבד, זוהי חולשה של הממשלה. ממשלה אשר חושבת רק על התדמית שלה, היא ממשלה חלשה ולא חזקה. לצערי הרב יש כבר מספר תקדימים לכך. להערכתי אם ישארו בשטח 150 מתנחלים בלבד, אם צה"ל יאמר להם לרדת, הם ירדו. גם בפעם הקודמת הם ירדו. השאלה היא אם להתעסק עם אלפיים או עם 150 האם רק לדבר או גם להרביץ, ועל כך צריך להחליט לפי התפתחות המצב.

ראש הממשלה י. רבין:

אני חוזר, והייתי רוצה שההחלטה תתקבל פה אחד, מתוך אותה נקודת מוצא שהסביר שר הבטחון, לאור התנאים שהיו, להמנע גם מנפוח העניין וגם מהחלטות אשר תבאנה לידי פרובוקציה. גם אני מתרשם שהמספר הגדול לא יחזיק מעמד שם ימים רבים.

לכולנו ברור כי הכוונה היא: א. שראש הממשלה ושר הבטחון הוסמכו, כלומר תפקידם להביא לבטול ההתמקמות במקום. להשאיר בהחלטה זו עם שנוי אחד: "האחזיות והתנחלויות בשטחים מוקמות אך ורק על פי החלטות הממשלה", ואחרי כן ייאמר כי "הממשלה תמנע - ולא תמשיך ותמנע - כל נסיון להתנחל ללא אשור והחלטה של הממשלה".

שר השיכון א. עופר:

ויצירת עובדות?

ראש הממשלה י. רבין:

למה להכנס לפרטים?

לא הייתי רוצה להתחיל להכנס לנקודה זו, כי אז אתה מקומם. נוצר מצב שלא מנענו אותו, והיו שקולים מדוע לא למנוע אותו, חלקם נבעו מהחלטה לא להשתמש בכח, כי איני מאמין שהעמוש בכח, בכוחות שהיו באותה עת, היה מועיל. 300 חיילים אתמול לא היו מסלקים 1500-2000 איש, וגם זה היה שקול. כאשר הגיעו לשכם 80 איש, היה צורך ב-150-200 חיילים, ובמציאות של אתמול לא נעים לומר, כי לו היינו מגיעים להתנגשות, איני יודע כיצד היה הדבר נגמר. לכן איני רוצה שהחלטת הממשלה תכיל אלמנט מגרה. יש מדיניות של הממשלה, יש מי שמוסמך לבצעה, וברור מה הכוונה. בואו לא נחפש דרך ללבות את העניין. זוהי דעתי.

שר העבודה מ. ברעם:

אני מבקש לתקן מלה אחת.

ראש הממשלה י. רבין:

אני מציע, בואו לא נתחיל למקד את זה כאשר

לכולנו ברורה הכוונה.

שר העבודה מ. ברעם:

במקום שכתוב ללא אשור, יהיה כתוב ללא אשור מוקדם. זה אומר הכל, שלא נרשה ליצור עובדות.

השר י. גלילי:

ללא אשור והחלטה מראש.

ראש הממשלה י. רבין:

בסדר, לכך אני מוכן.

שר התיירות מ. קול:

לא יתכן שהממשלה תתכנס לאחר מה שקרה, ולא תתייחס לכך. איני פוסל את השקולים שהעלה ראש הממשלה, אך כי איני מקבל כל כך את מה שאמר שר הבטחון, שכלום לא קרה. קרה דבר רציני מאוד. זהו מבחן לממשלה הזו לדעת.

ראש הממשלה י. רבין:

אני מסכים איתך.

שר התיירות מ. קול:

גם בן-גוריון השתמש בכח כאשר היה צורך בכך.

ראש הממשלה י. רבין:

אל תעשה השוואה.

שר התיירות מ. קול:

אני עורך השוואה, כי רוצים להציג את הממשלה הזו כמגוחכת. לכן לא יתכן שנתכנס לאחר מה שקרה ולא ייאמר שמטילים על ראש הממשלה ועל שר הבטחון לסלק את ההתישבות הזו.

ראש הממשלה י. רבין:

אתה רוצה שייכתב בהחלטה הזו כי ההתישבות הזו

תחוסל?

שר הבטחון ש. פרס:

אם מותר לי, קריאת ביניים: אילו באניה אלטלנה לא היה נשק, אני בספק אם בן-גוריון היה עושה מה שעשה.

ראש הממשלה י. רבין:

יותר מכך, לו לא היו פותחים באש, זה לא היה קורה. אני הייתי באותו בנין, וההוראות היו לא לפתוח באש.

השר לקליטת העליה ש. רוזן:

גם אני רוצה שנגיע להחלטה פה אחד, ולא להחלטה שתעורר תגרה. אולי נאמר כי הממשלה תמנע התנחלויות ולא תשלים עם התנחלויות.

ראש הממשלה י. רבין:

לא תשלים, זהו ביטוי לא טוב.

השר ש. אלוני:

זוהי אפולוגטיקה.

ראש הממשלה י. רבין:

לא משלימים עם הספר הלבן.

שר התיירות מ. קול:

מה יענה השר יריב, כאשר ישאלו אותו?

ראש הממשלה י. רבין:

הוא לא יגמגם.

שר הדתות ושר המשפטים ח. צדוק:

הייתי מקבל את הצעת ראש-הממשלה, אך אומר בגלוי
מה מכביר עלי: דברי שר הבטחון משאירים את הענין בערפול, לגבי המשמעות
האופרטיבית של ההחלטה הזו, שאני מוכן לקבלה כמות שהיא, ביחס לנסיון הספציפי
הזה. אם מוסכם בינינו שהמשמעות האופרטיבית של ההחלטה הזו היא, שצריך בשדולים
והשפעה, ואם צריך - גם בכח, או במידת הכח המינימלית, להגיע לסלוק מוקדם ככל
האפשר של האנשים האלה מהמקום, אין לי צורך בתוספת. אך לצערי, היות ושר הבטחון
הוא אחד משני אלה שהוטלה עליהם המצווה, לא נחה דעתי שכך הוא מבין את המשמעות
האופרטיבית של ההצעה. אם זוהי המשמעות האופרטיבית של ההצעה, איני מציע שום
תקון.

שר הבטחון ש. פרס:

אני בהחלט מוכן גם להפסיק להיות שר הבטחון.
אני רוצה שיובן, האם מותר או אסור לדבר עם האנשים?

ראש הממשלה י. רבין:

צדוק חושש שמא תחזיק אותם שבועיים, ואחר כך
יועברו למקום אחר.

שר הבטחון ש. פרס:

על כל מקום אחר צריכה להיות החלטת הממשלה.
אמרתי זאת אלף פעמים וגם למתנחלים עצמם.

ראש הממשלה י. רבין:

יותר מכך: אין משא ומתן איתם כל זמן שהם בשטח.

שר הבטחון ש. פרס:

ואם יש לך ספק לגבי שר הבטחון...

שר הדתות ושר המשפטים ח. צדוק:

אין לי ספק לגבי שר הבטחון.

שר הבטחון ש. פרס:

אני לא רוצה להיות באי הבנות.

שר התיירות מ. קול:

האם מובן מדברייך שהם לא ישארו שם?

ראש הממשלה י. רבין:

מובן.

שר התיירות מ. קול:

אני מוכן להסתפק בכך.

ראש הממשלה י. רבין:

ננסח בהקדם את ההודעה.

מ ח ל י ט י ם :

לפרסם את החלטת הממשלה כדלקמן: "בישיבת הממשלה שהתכנסה היום דיווח שר הבטחון על הנסיון שנעשה אתמול להתמקם בתחנת הרכבת של סבסטיה שבאזור השומרון. בתום הדיון קיבלה הממשלה את הצעת הסיכום של ראש-הממשלה: היאחזויות והתנחלויות בשטחים מוקמות אך ורק על פי החלטותיה של הממשלה. הממשלה תמנע כל נסיון להתמקם או להתנחל ללא אשורה והחלטתה של הממשלה. ראש הממשלה ושר הבטחון מוסמכים להוציא לפועל מדיניות זו. הצעות ראש הממשלה נתקבלו פה אחד".

הישיבה ננעלה.